

Kampen om å skrive 2. verdenskrig

FREDAG 9. APRIL 2021 41

DEBATT

programmet deres.

i Norge?

Ida Oleanna Hagen. Foto: Øyvind Strand Endal

barns psykiske helseplager under nedstengningen av Norge. Det er all grunn til å ta dette på alvor og vi trenger virkelig en krisepakke for å beskytte barn og unge i tida som ligger foran oss.

Men krisepakken må ikke stoppe ved grensen. Det er et stort paradoks at under en halv prosent av verdens helsebistand brukes på psykisk helse, mens en tredel av helsetapet i verden skyldes psykiske lidelser, slik Institute for Health Metrics & Evaluation har rapportert. Og det er viktig å handle. For at barn skal tilegne seg kunnskap, ha en god utvikling og kunne gjøre et arbeid, må de ha god psykisk helse. Det vi har mellom ørene er og blir det viktigste vi har.

Derfor retter vi en appell til de politiske partiene om å inkludere global psykisk helse i sine utviklingspolitiske programmer.

Vårens landsmøter bør være en gylden anledning for partiene til å tenke og handle både globalt og lokalt – også når det gjelder psykisk helse. Vi når ikke bærekraftsmålene uten at barn og voksne over hele verden får brukt det potensialet de har til å skape endring for seg selv og i sine samfunn. Siden Arbeiderpartiet har slått fast at psykisk helse er like viktig som fysisk helse, utfordres de herved til å inkludere resten av verden også.

Kampen om å skrive 2. verdenskrig

KRIGEN

AAGE G. SIVERTSEN
Historiker og forfatter

«**Det er helter i historien.** Enhver får finne sine. For vår epoke foreslår jeg regjeringen Nygaardsvold.»

Dette sitatet finner du fra storverket «Norge i Krig», bind 1, 1984. Professor (emeritus) Ole Kristian Grimnes er mannen bak beundringen for Nygaardsvolds håndtering av april dagene 1940, mens redaktør for de 8 bøkene om 2. verdenskrig var Magne Skodvin. Verket ble en kjempepestor salgssuksess og nå fikk alle full oversikt over hva som hadde foregått under krigen. Det står ikke så mye om Johan Nygaardsvolds nervesammenbrudd. På jernbanestasjonen i Hamar 9. april spurte han Carl Joachim Hambro om å få gå av som statsminister. Hambro svarte at tidspunktet for å trekke seg var dårlig. Regjeringen valgte å flykte. Skulle Winston Churchill ha gått på en liknende mental smell og flyktet

til Canada da tyskerne angrep London, ville han neppe blitt en helt i ettertid.

Siste halvåret har det vært en massiv diskusjon rundt Marte Michelets bok, «Hva visste hjemmefronten?» Selv om Michelet har brutt grenser og vært amatørmessig i kildehenvisningene, vil temaet alltid være interessant.

Den aller siste **boka** som roter i gamle glør er det slektningene til den avdøde, men legendariske Max Manus, som står bak. Den tidligere Kompani Linge og motstandsmannen vurderte å utgi «Rottejegerne» allerede i 1948, men helten fra krigen fant det smart i å vente. Det var nok av eksempler på at meninger som ikke fulgte den offisielle, ble fordømt.

Spørsmålet er om seierherren skriver krigshistorien til evig tid? Ikke minst er nordlendingene møkka lei den skjeve fremstilling av krigen, forfattet på beste vestkant i Oslo. Da undertegnede brukte fem år på å skrive boka «9. april 1940 – et historisk bedrag», lot jeg manuset ligge i ti år. Jeg vurderte det slik at det var altfor tidlig å komme ut i 2003. Men i motsetning til meg, greide ikke Max

Manus å holde munn. Han lot seg intervjuer i Aftenposten 9. april 1990:

Minnet om 9. april er minnet om vårt lands udugelige politiske ledelse som sviktet sitt ansvar og sin plikt. Alt var uforberedt, alle varsler lukket man øynene for. Finnes det noe mer ydmykende enn å tenke på de tusener av unge nordmenn som meldte seg for å slåss for sitt fedreland, men som ble sendt hjem igjen fordi det ikke fantes våpen eller utstyr til dem. Etter at norsk politi ga de tyske invasjonstropper eskorte da de masjerte inn Oslos gater 9.april? Ola Nordmann sov godt, og det tok lang tid å få vekket ham. Selv var jeg 9. april på vei hjem fra Finland, hvor jeg hadde vært med som frivillig i Vinterkrigen. Sammen med andre møtte jeg frem på Kongsvinger. Vi ble først nektet våpen og måtte ta hva vi fikk fatt i, uten tilsetelse.

Grimnes har jobbet ved Universitet i Oslo i en mansalder og har sammen med noen få andre historikere styrt historien om Norge og 2. verdenskrig. Kjører Ole Kristian Grimnes, og dere som støtter dem, hvorfor undergraves Max Manus' meninger om regjeringen Nygaardsvold?

Kan hets noen gang forsvares?

BARNEVERN

CECILIE FJELLTUN
Førstekandidat for Partiet
Sentrum Hedmark

Barnevern er et særskilt komplekst fagområde. Ansatte i barnevern møter mennesker i krevende perioder av livene sine, noen ganger er de i dyp krise. Det skal balanseres mellom hjelp og makt, og de skal ta avgjørelser basert på høy grad av profesjonalitet og faglig skjønning.

Prinsippet om barnets beste er lovfestet i barnevernloven. Det kan høres veldig enkelt og selvfølgelig ut at barnets beste alltid skal være gjeldende, dessverre kan det være innviklede avveininger og vurderinger. Det gjør

at foreldre og andre kan være dypt uenig i de avgjørelser barneverntjenesten gjør. I noen tilfeller klarer ikke ansatte i barneverntjenesten å kommunisere godt med foreldre, og enkelte ganger skjer det feil. Dette igjen gjør at det finnes mange som er fortvilet og frustrert og en del føler seg maktesløse.

På nettet kan man finne at ansatte betegnes som livsfarlig, svin og djevel. Ansatte og fosterhjem navngis, og det legges ut videoer som identifiserer både saksbehandlere og fosterforeldre. Det kommer mer eller mindre subtile trusler, og disse spres. I ytterste konsekvens er det flere som også blir truet på telefon, og oppsøkes privat.

Partiet Sentrum ønsker å være med å skape tillit til barnevernet i Norge.

Vi mener vi trenger et sterkt og godt barnevern, hvor folk er trygge for å søke hjelp.

For at det skal være mulig mener vi at det er noen virkemidler som er helt avgjørende: Flere ansatte, mer tverrfaglighet i tjenestene og flere med mester. Vi ønsker også autorisasjon, og god tilgang til og tid til veiledning. Skal vi skape et barnevern med tillit i befolkningen må også alle stemmer lyttes til.

I partiet Sentrum har vi stor forståelse for at foreldre kjenner seg så fortvilet at de har behov for å ytre seg. Like fullt står vi sammen med fosterforeldre og ansatte i barnevern mot hets og trusler. I 2019 fremmet Arbeiderpartiet et forslag om å botelegge hets eller trusler på nett. Det er på tide at denne debatten løftes igjen!

Konfliktene må dempes

ENERGI

STIAN MATHISEN
Kommunikasjonssjef
i Fortum

Alt som kan elektrifiseres må elektrifiseres det neste tiåret om vi skal nå klimamålene, skape verdier og sikre velferdssamfunnet vårt. Økt behov for kraft betyr flere konflikter. Det er tid for dialog.

LO, NHO og regjeringen er ikke alltid enige om hva som er best for Norge. I den ferske podkasten Grønn Sone kommer det imidlertid tydelig frem at alle er enige om at Norge må elektrifiseres de neste ti årene.

Uten massiv elektrifisering når vi aldri klimamålene, og vi vil gå glipp

av viktig innovasjon, nye næringer og nye arbeidsplasser.

Statnett har regnet ut at et helelektrisk Norge er innen rekkevidde, men det vil kreve at vi øker strømforsyningen med 30 prosent. Det betyr store utbyggingsprosjekter og debatt langs store konfliktlinjer. Men det er på tide å dempe konfliktnivået.

For 140 år siden åpnet Norges første vannkraftverk i Senja. Siden den gang har elektrifisering basert på vannkraft skapt en rekke arbeidsplasser og bidratt til byggingen av velferdsstaten.

Nå må vi bygge videre på vår lange erfaring og utvide og endre energisystemet vårt. Vi trenger mer fornybar energi. Men det er ikke gjort over natta og vil heller ikke skje uten kon-

flikt. Det lærte vi under vannkraftutbyggingen i forrige århundre.

Vi som kraftprodusenter må anerkjenne og lytte til de som stiller spørsmål ved nye typer fornybarproduksjon. Steile fronter og enkeltuttspill der målet er å skape overskrevet vil ikke føre oss nærmere vårt felles mål om å begrense klimaendringene for å gjøre jorda til et bedre sted for våre etterkommere.

I dag leter alle land i verden etter måter å bli best på å ose av den evige, fornybare energien slik at sektor etter sektor kan bli utslippsfri. Vannkraften har gitt oss et forsprang i Norge. Det er bra, men vi vil også trenge nye tanker og løsninger for å beholde konkurransefordelen vår når vi nå går inn i elektrifiseringens tiår. Det får vi til. Om vi vil.